

Izhaja
enkrat
na mesec
in sicer
početkom
meseca.

ŽENSKI LIST

GLASILO ZVEZE DELAVSKIH ŽEN IN DEKLET.

Naroča se
pri upravi
v Ljubljani,
Poštni
predal 290.

Naročnina za celo leto 12 Din.

V Ljubljani, 1. decembra 1930.

Posamezna številka 1-50 Din.
Za inozemstvo 2 Din.

Tretji kongres Zveze delavskih žen in deklet.

Dne 3. decembra se bo vršil tretji kongres Zveze del. žen in deklet. Šest let že obstoji naša organizacija, ki ima namen buditi delavsko ženstvo k samozavesti in iskati pota, po katerih pride tudi delavska žena do svojih pravic in do izboljšanja svojega položaja. Težak je danes položaj žene na splošno, vendar pa je najtežji položaj delavske žene.

Delavska žena vedno prva najtežje občuti vsako spremembo v javnem življenju. Zato tudi današnja gospodarska kriza, ki dela prglavice vsem državnikom in narodnim gospodarjem, najbolj muči delavsko ženo, kateri nedostajajo sredstev za vzdrževanje svoje družine.

V kakršnem stanju je splošno gospodarstvo in posamezna družina, tako se mora boriti tudi naša ženska organizacija. Vendar pa ne smemo obupavati, marveč moramo strumno vzdržati in zaupno gledati v boljšo bodočnost. Bodite pozdravljene, sodružice, ki se boste udeležile kongresa. Gotovo boste doprinesle svoje najboljše v prid organizacije ter iz vaše srede izbrale nove delavke in bojevnice, ki bodo organizacijo vzdržale in ji priborile boljših uspehov kot je bilo to doslej mogoče. Torej pogumno naprej! Delo in boj kumujeta delavki ob njenem rojstvu.

Š. B.:

Najbolj pereče žensko vprašanje.

Ženska emancipacija (ženska osamosvojitve), to je parola današnje žene. Po vsem svetu se bore žene za javno priznanje ženske kot enako- in polnovrednega človeka.

Mnogo so naše predbojevnice že dosegle, v par minulih desetletjih se je ženski položaj že mnogo iz-

premenil. Tudi pri nas imamo razna ženska združenja, ki se bore za razna priznanja ženi, ki iščejo pota za izboljšanje ženskega položaja. Udeležujemo se na vseh poljih gospodarskega, narodnega in socialnega pokreta.

Toda napram najbolj perečemu ženskemu in narodno-gospodarskemu ter etičnemu vprašanju smo žal doslej bile ravnodušne kakor da bi se to nas sploh ne tikalo. Pardon, že smo se o tem razgovarjale, tudi tozadevno predavanje smo slišale, ki ga je pred leti imela v Ljubljani zastopnica družbe za varstvo mladih deklet. Toda — storile doslej še nismo nič v tozadevno izboljšanje.

Dnevno čitamo v policijski kroniki o izgubljenih ženskah. Žalostno dejstvo je, da se tudi v naših mestih naglo razširja kuga prostitucije. Že pred leti je bilo znano, da je v naši državi ženska na drugem mestu izvoznega blaga, da se iz naše države izvozi največ sladkorne pese in žensk. V 17. številki revije »Naša doba« čitamo izpod peresa dr. Š. sledeče:

»Žalostno je dejstvo, da je Slovenija premala in je ponudba te robe res velika. Dejstvo je, da so Slovenke v vseh javnih hišah po vsej kraljevini. In tudi grozna številka 10.000, kolikor se jih menda bavi s prostitucijo, žal, najbrže, ni pretirana...«

Evgeniki so dognali, da je razpoloženje k prostituciji prirojeno. (Pravim človeku, ker je tudi prav mnogo moških, ki so vredni drugi prostitutk.) Vendar pa to ne upravičuje družbo, da prepušča te nesrečnice samim sebi, marveč je dolžnost nas vseh, da se tudi v tem oziru borujemo s narodo. Nam laikom, staršem in vzgojiteljem, ni vedno dano spoznati, kaj je mladini, ki nam je poverjena, prirojena. Lahko pa z malim trudom preprečimo mnogo gorja.

Vsi razumni misleci priporočajo, da je treba mladino čimprej poučiti o spolnih zadevah. Ta pouk je pred-

vsem materina dolžnost. Naravno je, da s tem poukom mati odlaša, kakor dolgo le more in to iz bojazni, da se ne bi v tem prenašla. Toda, ko jo otrok k temu izzove, naj ne pozabi, da je bolje, da se ta pouk izvrši eno leto prezgodaj kakor en dan prepozno.

Ako se mati tega zaveda, ji ne bo težko najti primernih besed zato. Kot predhodnica temu pouku je vzgoja otrok k zaupljivosti napram materi. Dokler je dete majhno, mu je mati gojiteljica in varuhinja, ko pa otrok dorašča, mu pa mora biti prijateljica in družica, h kateri se mladenič in mladenka zateketa v vseh svojih težavah in dvomih.

Pripomnim naj, da šiba in osorna beseda nista primerna pripomočka za dosego tega idealnega in edino pravičnega razmerja med starši in otroci.

Ni prav, da otroka, ko te vpraša ali ti pove kaj, kar se tiče spolnega razmerja, napodiš z osorno besedo. Za vzgled, kako se tako stvar lahko pojasni, naj priobčimo sledeče tri primere, ki nam obenem kažejo, na kakšen način zaznajo otroci reči, katerih jim mi z obotavljanjem nečemo pravilno razložiti:

Desetletno dekletce stopi nekega dne za materjo v sobo, ter boječe, toda z ljubkim naglasom, očividno pričakujoč, da izve nekaj izredno novega, vpraša: »Mama, kako se pa dobi otroka?« Mati osupla vpraša, zakaj to vprašanje.

»No, povej mi, potem ti pa povem, zakaj to vprašam,« pravi dekletce. Pogajanje semintja je trajalo nekaj časa, potem pa pove deklica, da zato, ker so, ko so v šoli čakale na gđc. učiteljico, to igrale.

Zopetna osuplost za mater! »Kako ste se to igrale?« jo vpraša. Deklica pove: »Tista, ki je imela dobiti otroka, si je stlačila jopico pod predpasnik, da je bila debela in je zlezla pod klop; druga, ki je imela biti otrok, je tudi zlezla pod klop in medtem ko je prva vzela jopico izpod predpasnika in se prikazala,

je druga skočila izpod klopi. Pa smo rekly, da je dobila otroka. Mama, povej, ali je otrok res v trebuhu?»

Mati vzame hčerko v naročje ter pravi: »Veš, ko je ženska dosti stara in zdrava ter ima dobrega moža, tako, da Bog vé, da bo otrok imel dobre starše, tedaj je zares v materinem telesu otročiček. Ker je pa prešibek, da bi mogel vdihavati tak zrak kot ga vdihavamo mi, preslaboten, da bi mogel jesti in piti, zato je zavarovan pod materinim srcem.«

»Pa zakaj pride babica, ko dobe otroka?» vpraša dekletce.

»Zato, ker tedaj trpi mati hude bolečine in je gospa babica zato izučena, da ji pomaga in otročička pravilno prve dni oskrbuje. Kdo vam je pa v šoli to povedal?» vpraša mati.

»Marica je vprašala, ako že vemo, kako smo prišle na svet. Tedaj so vse rekly, da vedo in tudi jaz sem rekla, da vem, četudi nisem vedela, ker sicer Marica ne bi bila hotela povedati in bi se ne mogle igrati. Ali si ti mnogo trpela, ko si mene dobila?» — »Seveda sem,« je bil materin odgovor.

Hčerka je mater objela in poljubila, kar je bilo materi plačilo za pouk in ji dalo upanje, da bo odkritosrčno hčerko tudi v bodoče lahko vodila.

Drugi primer:

Sosedo pohvali mati, kako je brhka. Soseda začne nato nekaj pripovedovati, kar se zdi materi nepotrebno, da bi nien 9 letni sin poslušal, ter stopi s sosedo v sobo in se pogovarja v nemškem jeziku. Ko soseda odide, kara sinček mater, zakaj, da vedno govori nemško, če kdo pride, saj vendar on vse razume. (Mati je namreč mislila, da je sin nemščino že pozabil, ker ni imel prilike ta jezik govoriti.) »Saj vem, kaj sta govorili da ima otroka v trebuhu.«

Osupla mati pokara otroka, češ, da sploh nima poslušati, kaj se odrasli pogovarjajo, ter da naj se briga raje za svoje šolske zadeve. Otrok pa le trdovratno vprašuje: »Kaj ne, da je res, saj vem, da je, saj mi je Janko povedal.«

Na vprašanje, kje je Janko to zvedel, je deček navedel kakih šest sošolcev, ki so povedali to eden drugemu tako, da je prišel končno na nekoga, ki je imel doma nosečo sestro. Ko otrok le ni odnehal, mu je mati pojasnila:

»Ker je vsako bitje posvečeno poginu, smrti, zato ima tudi kal novega življenja v sebi in ko je človek dosti star in zdrav, tedaj to novo

bitje dozori in se rodi. Mati je otroku to pokazala na krompirju in fižolovem zrnju ter omenila še pečke v sadju. Pri tem mu je tudi pojasnila, da ne sme vedno, ko vidi človeka z velikim trebuhom, misliti na otroka, ker so tudi take bolezni, ki povzročajo, da telo oteka, zato tudi sliši govoriti o bolnici in operaciji. Poučila ga je tudi, da naj to ne pripoveduje mlajšim otrokom in da se otrokom takih reči še ne pripoveduje rado, ker so še premladi in ne morejo vsega pojmovati, in sicer iz istega razloga, kakor se v šoli v 3. razredu ne uče težkih računov, ki so za 4. ali 5. razred. Če pa bo še kaj podobnega kje slišal, naj ji vedno pove, da ga bo mogla pravilno poučiti.

Še en primer:

»Koliko si stara? — Dva pehara itd. Kje si doma? Tam, kjer zajkla mlade ima. Jaz pa vem, kje jih ima, pa ne povem, ker je nekaj grdega, ker jih ima v trebuhu.« — Tako je čeblljal kar v eni sapi približno 8 do 9 letni deček.

Mati postane pozorna ter vpraša sina, zakaj naj bi bilo to grdo. Ali je morda grdo, da se jabolko drži jablane? Ali morda to, da je krompir v zemlji tako dolgo, da dozori? Ali je grdo, da je fižolovo zrnje v stročju? Deček zanika, da bi bilo to grdo. »No, vidiš,« pravi mati, »ker se mora vsako novo bitje držati starega bitja svoje vrste tako dolgo, da dozori, zato mora tudi zajkla nositi svoje mladiče v sebi tako dolgo, da so zmožni sami jesti in hoditi. Grdo je le to, da smatrajo neumni ljudje to za grdo, dočim je rojenje sveto, naravno dejanje.«

Deček je pazljivo poslušal in materi obljubil, da ji bo vedno povedal, kadar bo kaj novega zvedel ali kje slišal, da mu bo mati lahko resnično vse pojasnila.

Ko opaziš, da je dekle dozorelo, je tvoja najsvetejša dolžnost ob tem času, da jo poučiš v njenem zadržanju v takem času, da se obvaruje bolezni; ravno tako sveta dolžnost in najprimernejši čas je tudi, da ji razložiš posledice lahkomišelnosti in jo posvariš pred prezgodnjim korakom v spolno življenje.

Potrudi se tudi pridobiti zaupanje doraščajočega sina, svari ga pred slabo družčino in uživanjem alkohola, ki je največji zvodnik mladih mož.

Eden najboljših pripomočkov pri vzgoji mladine je spomin na lastno mladost. Spominjaj se, kako si v svoji razvojni dobi vroče hrepenela za nečem in kako ti je bilo hudo, ako tisto nisi dosegla, nasprotno pa, kako ti je odleglo, kadar se ti je le

eno delce tvojih želj izpolnilo. Bogato se ti bo poplačalo vse, kar boš odrekla sama sebi, samo da vsaj nekoliko zadostiš željam tvoje mladine. Prečitaj še enkrat članek »Ne skopušiš s sladkorjem« v »Ženskem listu«.

Razume se samoobsebi, da mora otrok vedeti za vse domače gospodarske razmere ter se tako navaditi uravnjavati po njih svoje želje, kar mu ob pravilnem družinskem razmerju ne bo težko. Vse doslej navedeno velja za vzgojo v družini.

Drugo je z mladino, ki mora zgodaj, še ne ustaljena, zapustiti svojo družino in se podati k tujim ljudem v službo.

Predvsem veljaj apel na gospodinje: »Smatrajte svoje služkinje kot člana družine tudi v moralnem oziru!« **Mnogo, prav mnogo mladih deklet se izgubi, ker se čutijo preveč osamljene.**

V istem prej omenjenem članku dr. Š. v 17. št. revije »Naša doba« čitamo :

»... dekle pride od hiše v tujino kakor živinče pred nova vrata ali pa pred vrata velike klavnice, kjer neizbežno propade.«

Tu bi pa predvsem morala pri-skočiti na pomoč ženska udruženja. O svoji knjigi »Die Sklavenketten der Tyrannen«, pravi Roza Stolle: »Žene naj pridobe vse pravice, dostop v vse javne zastope, vendar ne bodo svobodne, dokler jih bodo oklepale suženjske verige spolnosti.« V drugih državah imajo ženska udruženja za varstvo mladih deklet, imajo ženske policistke, ki varujejo dekleta pred brezvestnimi zapeljivci in jih vedejo v ženska zavetišča. Ali smo pri nas res tako nekulturne, da tega nismo zmožne? Ali morda polagamo preveč pažnje na našo lastno minljivo osebo, medtem ko naše rojakinje propadajo v krempljih prostitucije in nesrečnice zavajajo in okužujejo naše komaj dorasle sinove?

Podvizajmo se, poskrbimo za ženska zavetišča, kjer naj dobe dekleta, ki morajo v mesta za zaslužkom, svoj drugi dom. Gotovo bi se tudi pri nas našlo žene, ki bi bile voljne in zmožne nadzirati in voditi taka dekleta ter nuditi jim drugo mater ter v zadnji uri doprinesiti to, kar je morda rodna mati zamudila.

Uvodoma smo se seznanile z dejstvom, da je razpoloženje za prostitucijo že prirojeno. Znano in ugotovljeno je pa tudi, da se človek lahko sublimira, t. j. da lahko svoje energije obrne v druge koristne smeri.

Toda, kako naj to stori podeželjsko dekle, ki morda ne zna drugega kakor delati in moliti.

V delu je otopela in ji morda ne nudi potrebnega užitka, zlasti, ker je z njim prekomerno obložena; želi si razvedrila. Moliti se kmalu naveliča, zlasti, ker se to itak vrši med našim ljudstvom avtomatično iz navade, največkrat iz dolžnosti, malokedaj iz duševne potrebe. Dekle si želi kaj drugega, kaj poživljajočega, morda rada poje, toda k pevskemu zboru ne more. Šport? Kaj še, to po današnjih meščanskih pojmih ni za služkinje. Čita naj; dobro; življenja svetnikov se je načitala že doma; zaljubljeni romančki tudi niso priporočljivi. Kdo naj ji razloži kako izbranejšo čtivo, kadar kaj ne razume, in čim manj služkinja ve, tem bolj je uporabna.

Vse to nam dokazuje nujnost ženskega skrbstva, ako hočemo dvigniti vrednost in ugled žene ter vzgojiti in ohraniti zdrav rod.

Zdravstvena predavanja v Ljubljani.

Odbor Z. d. ž. i. d. je za letošnje zimsko sezijo poskrbel, da se vrše vsako sredo ob 20. uri zvečer v dvorani Del. zbornice zdravstvena predavanja.

Zaprosile smo g. dr. Miro Fink, specialistko za porodništvo in ženske bolezni, da nam predava in nas seznanja z vsem, kar nam je potrebno vedeti, da si ohranimo in zopet pridobimo svoje zdravje. V dokaz, da so taka predavanja potrebna, nam je številno poslušalstvo, katero je gej. zdravnici tudi v zadovoljenje za njen trud.

O žalostnem poglavju našega suženjstva, »o prostituciji«, nam predava g. dr. Božo Škrli, ki se na podlagi svojih znanstvenih raziskavanj trudi zaježiti to zlo. Predaval nam bo tudi s. dr. Henrik Tuma o socialni vzgoji in seksualnem vprašanju odraslih.

Jesenice.

Zveza delavskih žen in deklet, podružnica Jesenice, se je za letošnje zimsko sezono odločila prirediti vrsto znanstvenih in zdravstvenih predavanj, od katerih so se tri že vršila. Na prvem, dne 11. okt., je predaval tukajšnji okrožni zdravnik g. dr. Frančišek Kogoj, in to samo za ženske, o zdravju in bolezni žensk v splošnem.

Dvorana Delavskega doma je bila napolnjena in z največjim zanimanjem so navzoče sledile predavatelju. Na drugem, 18. okt., je pre-

davala ga. zdravnica dr. M. Finkova, specialistka za ženske bolezni iz Ljubljane. Tokrat pa je bila dvorana nabito polna. Ga. zdravnica je na tem predavanju podala točno osnovo za nadaljnja predavanja. Poslušalke so ji z vso pažnjo sledile.

S hvaležnostjo do predavateljev so se razhajale in želijo še več takih prepotrebni in koristnih prireditiv.

Z napetostjo vse pričakujemo, kdaj bo omogočeno priti zopet med nas gej. zdravnici, kakor nam je obljubila. Tretje predavanje se je vršilo 25. oktobra. Ta večer pa je predavala s. Mici Ajdiškova iz Ljubljane, o vtisih svojega potovanja po Angleškem. Tudi tokrat so vsi navzoči z največjo pažnjo sledili predavateljici in njenim izvajanjem. Povedala nam je, kakšne velike uspehe so že dosegle angleške žene in to v največji meri potom združništva.

Me pa pristavljamo, ko bi se naše žene zavedale svoje moči kot konzument in velikega pomena svojih nakupnih košar, bi imele lahko marsikatero ugodnost v slučaju nesreče in bolezni. Angleške žene so si s svojim delovanjem že marsikaj znale pridobiti.

Imeli smo tudi dvoje predavanj s skioptičnimi slikami, in sicer 26. oktobra »Potovanje Don Kišota« in 9. novembra »Guliverjeva potovanja« in »Roboti strojev«.

Opazile pa smo, da med širšim občinstvom ni zanimanja za skioptična predavanja, pač pa so prišli otroci na svoj račun, ko jim je bilo dovoljeno, da so se naskakali in navpili v dvorani ter dali duška svoji mladosti.

Po svoji možnosti bomo skrbele, da se zdravstvena predavanja nadaljujejo.

Marsikatero zlo bi izostalo, ko bi bile naše žene in dekleta bolj poučene v teh ozirih in tudi marsikatero družinsko gorje bi izostalo.

Ker pa moškimi ni posebno do tega, da bi skrbeli v tem oziru za izobrazbo ženskega spola, se moramo same potruditi, da dobimo podlago izobrazbe, katera nam je neobhodno potrebna v življenju.

Prosile bi pa vse činitelje, kateri imajo možnosti, da nam gredo na roko in nas podpirajo v našem stremljenju. Hvaležne jim bomo za vse, karkoli bodo storili v dobrobit izobrazbe žene.

Dne 26. okt. je umrla naša članica Marija Markelj; bolehalo je že delj časa, vendar nismo pričakovali, da jo bo kruta smrt tako nenadno iztrgala iz srede številne družine.

Zapušča žalujočega soproga, tovarniškega delavca, in osmero živečih otrok, katerih najmlajša hčerkica je stara šele 10 let.

Me članice smo jo spremile na njeni zadnji poti in ji poklonile venec v zadnji pozdrav. Spomnile smo se tudi najmlajše hčerkice s podporo.

Zahvala. Podpisana Frančiška Zupančič se najlepše zahvaljujem za naklonjeno mi podporo v moji bolezni v znesku 100 Din »Zvezi delavskih žen in deklet«, podružnica Jesenice, katere članica sem. — Vas pozdravljam in beležim s hvaležnostjo **Frančiška Zupančič**.

Članice opozarjamo, naj poravnajo članarino. Pripravljamo se na Miklavžev večer, da ne bo potem nesporazumljenja. Vpoštevalo se bo le tiste, ki bodo imele članarino že tudi za december poravnano in so članice že celih šest mesecev. Odbor.

Šestnajsturni delavnik za služkinje.

Na kongresu »Narodnega ženskega saveza« je govorila tudi žena, ki je rekla, da je gospodinjska pomočnica.

Med drugimi upravičenimi zahtevami je stavila tudi zahtevo po 16-urnem delavniku za gospodinjske pomočnice (služkinje). Zelo skromna zahteva!

Res, da gospodinje, katerim naše gospodarsko stanje ne dopušča imeti pomočnico, delamo tudi toliko, da celo več. Toda je vendar nekoliko razlike med samostojno gospodinjo in služkinjo. Samostojna gospodinja dela po svojem prevdanku, ako je utrujena in zdravstveno nerazpoložena, preloži delo na pozneje, če pa tega ne more, se žrtvuje za svojo družino, od katere pričakuje povračilo ali pa ima vsaj zadoščenje, da izdatno vrši svojo dolžnost. Ona je že preko vihrave dobe z njenimi neutešljivimi hrepenenji. — Drugače je s služkinjo. Njej zapoveduje gospodinja, ki je često neznosna glede pravilne ureditve dela ter jo tira k drugemu delu, predno je prvo izvršeno. Služkinji nagajajo gospodinjski otroci, ki niso vedno najboljših manir. Delati mora ob vsakem razpoloženju ter kazati vedno prijazen in vljuden obraz, sicer se ji kmalu zapro vrata za vedno v dotični hiši, a brezposelnost je huda reč.

Za hrano dobi marsikje to, kar gospodi ostane, akoravno je po zakonu drugače predpisano. Poleg vsega navedenega, kar dela službovanje baš prijetno, je starejša služki-

nja radi vedne pripravljenosti že več ali manj izčrpana ter želi in potrebuje odpočitka, mlajša pa ima svojo mladinsko vihravost ravno tako kakor domača gospodična, ki se izživlja v športu, godbi, na izletih itd. Mnenja sem, da bi se delovni čas za služkinje dotlej, dokler se ne reformira tudi privatno gospodinjstvo po vzgledu drugih delovnih panog, prav lahko skrčil vsaj na 14 ur dnevno, t. j. od 6. zjutraj do 14. pop. in od 15. do 21. ure. Na anketi za poselski red so zastopnice služkinji predlagale eno uro opoldanskega odmora. Dobrohotni gospodinjci ne bi bilo ob pravilni ureditvi dela tem zahtevam težko ugoditi, zlasti, če tudi sama poprime malo za delo; če pa je tako dobro situirana, si pa lahko najame še eno moč ali vsaj postrežnico. Dalje je tudi služkinja človek, ki potrebuje razvedrila in dopolnila v izobrazbi, tudi je upravičena posecati kako prirediteljev, tečaj ali predavanje, razen ob nedeljah tudi kdaj med tednom.

Za to uvidevnost bi bila gospodinja gotovo poplačana z udanostjo služkinje, ki bi se počutila bolj domačo in tako zvesteje skrbela za ugled in dobrobit družine, kateri služi.

Žene in volitve v avstrijski parlament.

V avstrijskem parlamentu devet socialnih demokratkinj in dve meščanki.

V avstrijski parlament je bilo izvoljenih šest socialnih demokratkinj leta 1927, sedaj 9. novembra pa je bilo izvoljenih devet socialnih demokratkinj in ena pripadnica krščanskih socialcev. Na Dunaju je 58 odstotkov žen volilo socialnodemokratično, to je 12.000 več kakor leta 1927. Ženskih socialnodemokratičnih glasov je bilo pri letošnjih volitvah samo na Dunaju 379.430. Tako ogromno število ženskih glasov je priča zavednosti dunajskih žen in kričeč protest proti vsem onim, ki obrekujejo socialnodemokratično upravo dunajske občine.

Dr. Paul in Marija Krišche:

Žena v zgodovini.

(Konec.)

Žena je vedno objekt teh borb. Mož je vedno oni, ki presoja važna vprašanja, komu bo ona pripadla. Vsi svatbeni običaji prikazujejo borbo za ženo, tako običaj otmice (ugrabljenja) in skrivanja zaročenke pod pajčolanom. Ščasoma je prišlo do kompliciranih strogih spolnih zakonov, ki so v svoji ozkosti popolna protivnost predstavam, ki si jih vstvarja laik v pogledu spolne svobode primitivnih ljudi. Kakor smo pripomnili, da so spolno združene živali često medsebojno tako trdno zvezane, da za nje ne obstoja več možnost razdraženja od strani drugih, in to iz potrebe, ker bi se maščevalo vsako prekoračenje teh meja na potomstvu, tako imamo tudi tu bolj tesne in okrutne zakone kot pozneje, kajti omajanje družbenega ustroja, s katerim so spolni običaji tako tesno zvezani, ne more nastopiti, ne da bi se vsi izpostavili nevarnosti.

Potem ko je pri hitrejšem razvoju in po prvotnih spolnih zvezah znotraj ene in iste horde prodrla eksogamija (ženitev z ženo iz kake druge horde), so jemali žene z otmico. Oblike te otmice so često zelo surove. Prihaja do borb med snubačem in sorodniki žene, v katerih vlačijo ženo semintja in jo težko izpostavljajo. Mnoga plemena Eskimov vlačijo za seboj ženo za lase. Lepa in za delo sposobna žena često menja svojega gospodarja; kot otrok odvedena po otmici, nikdar več ne vidi kraja svoje mladosti in svojih staršev. Često je ona samo ena od mnogih žen in je popolnoma v oblasti moške matere. Ne moremo se torej čuditi, zakaj je pri primitivnih narodih običaj, da še v dobi, ko je mesto otmice že nastopila navadna izmenjava, začne deklica strašno jokati, ko se pojavi snubač in mora ona oditi z njim. Tudi materinstvo, ki napravlja samico pri živalih od samca neodvisno, v kolikor je ona sposobna, da prehrani mladiče sama, ni moglo delovati v človeški družbi na enak način. Pri

mirni nomadski (nomadi = pastirski narodi) kulturi, ko je bil človek v prvi vrsti nabiralec plodov, je materinstvo oviralo le malo ali pa sploh nič; ko pa je prevladala lovska doba, iz katere edine imamo zanesljive vesti, je ono pomenilo znatno obremenitev.

Kot zastopnike nizkih lovskih plemen, ki stoje na najnižji stopnji razvoja, navajamo:

1. avstralska in tasmanska lovska plemena, ki še nimajo materinskega prava. Otroci se imenujejo po imenu očetovske horde;
2. Negritos (indijski črnski pritlikavci), Indoavstralci in Ainos;
3. srednjeafriški črnski pritlikavci in Bušmani;
4. nižji lovci Južne Amerike;
5. prebivalci Ognjene Zemlje (Patagonija v Južni Ameriki) in Eskimi. O stanju njihovih žen imamo zanesljive vesti. Med plemeni Eskimov obstojajo velike razlike, že po tem, da-li so prišli v dotiko s kultiviranejšimi plemeni ali ne (Christian Leden: Zemlja zadovoljnih žen). Vesti Knuta Rasmussena pa so povsem drugačne;
6. višja lovska plemena. Tipični zastopniki: severnoameriška lovska plemena. Sem spadajo med drugim tudi znana plemena Sioux-Indijancev, Tschipwä-Indijancev;
7. nižji ribiški narodi.

Med. univ.

Dr. Marija Fink

specijalistka za ženske bolezni
in porodništvo (zdravljenje
z diathermijo.)

•
Ordinira dnevno od
9. do 11. ure in od
2. do 5. ure popoldne
•

Gledališka ulica štev. 7/I.

Telefon št. 30-08

Hranilne vloge vlagaj } v
Vse potrebščine nakupuj }
KONZUMNEM DRUŠTVU ZA SLOVENIJO

v Ljubljani in njegovih podružnicah.

**Širite
naš list!**